

En 80-årig fortæller Livet på en Bondegaard i Thy for 60 – 70 aar siden.

Den 30. December fylder fhv. Gdr. Peder Pedersen, Villerslev 80 Aar. Han er født i Aarup 1853. Hans Far var Sognefoged og Sogneraadsformand Peder Pedersen i "Damgaard" i Aarup. Han var ældste Søn og blev hjemme i Fødegaarden, til han 26 Aar gammel blev gift med Mette Marie Sørensen fra "Kirkegaard" i Villerslev. De overtog denne Gaard, som Pedersen selv drev, til han for faa Aar siden overdrog den til Sønnen. Hans hustru døde allerede i 1915.

Foruden at drive Gaarden eksemplarisk, handlede han med Svin. Han har i 37 Aar taget imod Svin til Holstebro Svineslagteri ved Hørdum Station, og han gør det endnu trods sin høje Alder, da han er usædvanlig rask og rørig. Han har i alt modtaget ca. 100.000 Svin i Aarenes Løb.

Desuden har han i 50 Aar været – og er – i Bestyrelsen for Hassing Villerslev Sparekasse. Endvidere var han en Aarrække Medlem af Hjælpekassen, deraf en Tid dens Formand; saa indvalgte han i Sogneraadet, hvor han sad i 12 Aar, deraf var han 4 Aar dets Formand. Da han gik af her, valgtes han paany til Hjælpekassen og var en Aarrække Formand for den. Endvidere har han været Vandsynsmand m.m. Saa han har i sjælden grad nydt sine Omgivelsers Agtelse og Tillid.

I Hjemmet var der 10 Børn, hvoraf de 8 lever. Den ældste er Sognefoged S. Pedersen, Hørdum, en anden Købm. Pedersen i Gudnæs, en tredje Søn ejer "Ringstrup" i Skyum, en fjerde har Fædrenegaarden i Villerslev, hos hvem P. Pedersen endnu bor, og en femte Søn har en Gaard i Nors og den yngste en Gaard i Lildbjerg. Af de to Døtre er den ældste gift med Gdr. Mads Tølbøll, Villerslev, den yngste med Gdr. P. Ejlersen, Haring.

De fleste af disse Gaarde har P. Pedersen selv købt til sine Børn, "Men nu køber jeg heller ikke flere," siger han med et Smil.

P. Pedersen er en sjælden god Fortæller og kan give levende Skildringer af Livet i gamle Dage i Thy:

"Ja, det var jo ogsaa sløje Tider, da jeg begyndte, men var Indtægterne smaa, var ogsaa Udgifterne derefter. Det var kun Smaalaan, vi gav i Sparekassen den Gang. De fleste skyldte intet eller kun lidt paa deres Gaard."

Om Livet i hans Barndomshjem fortæller han:

"Snedsted Stationsby eksisterede slet ikke den Gang, og der var ingen Købmænd der. Der boede en mindre Købmand nær Snedsted Kirke og en i Aarup, men naar vi skulle købe noget – og det var kun sjældent – saa kørte eller red vi til Thisted. For øvrigt levede vi af egne Produkter. "Damgaard" havde den Gang over 100 Td. Bygsædeland, og vi havde foruden Karl, Pige og Dreng gerne et Par Husmænd, der hjalp til i Høsten og tærskede Sæd det meste af vinteren, det var jo alt med Plejel.

Vi købte aldrig Kød af Slagteren, og der var heller ingen Slagter i vid Omkreds; men vi slagtede selv 3 Beder og 3 Faar hvert Aar og desuden, foruden Fjerkræ, en gris paa 24 Lispund; men den blev ogsaa købt lige efter Jul umiddelbart efter, at dens Forgænger var slagtet.

Og saa fik vi Fisk desforuden. To Gange aarligt hentede vi saaledes et Læs Fisk ved Havet. Vi havde 3 tdr. Byg med hver Gang. Om Efteraaret var det Torsk til Saltning og om Foraaret Torsk til Tørring – vi fik bogstaveligt talt Vognen helt fuld hver Gang. Desuden hentede vi af og til anden Fisk derude, f. Eks. omkring Jul, og saa havde vi en Tejne med Madvarer og Småkager og en Bimpel Brændevin med, og naar saa Fiskerne kom i Land, fik de Sagerne. De sad paa Baadene og gjorde sig til gode med Mad og Brændevin, og saa fik vi 3-4 Snese Kuller eller saa til Gengæld!

Der var ikke Offentlig Hjælp den Gang som nu, men Folk kom dog ikke sjældent til min Far, der jo var Sogneraadsformand og Sognefoged, og fik Anvisning paa to Skpr. Rug eller Byg til Føden, når det kneb. Pengene var der faa af og saa udskrev man en Del af Skatterne ind natura. Og saa var der et udbredt Tiggeri, særlig ind mod Jul. Folk – mest koner, men ogsaa gamle mænd og børn - kom helt nede fra Grurup og Limfjorden og ud til Havet og op mod Thisted og tiggede. Mor bagte en hel Ovnfuld smaa Rundbrød, Sigtebrød og hver fik saa et Rundbrød og et par skiver rugbrød, undertiden med Tilmad til. Ofte samlede de saa meget, at de slet ikke selv kunde faa det spist, men maatte give Høns og Svin det, fordi det blev muggent.

Vi bagte Brød en Gang om Maanedes. Der kunde være være Brød af 8-10 Skpr. Rug i Ovnen paa en Gang. Vi "ildede" saa Ovnen op paany og bagte Sigtebrød bagefter.

Baade Rug og Hvede var af egen Avl. Vi havde en 3-4 Læs Hvede hvert Aar, det lod vi lave i Mel, vi "timsede" det selv – d.v.s. sigtede det med en Haandsigte. Jeg husker et Aar, da Rughøsten slog fejl, saa vi kun avlede 5 Tdr. paa Damgaard, da maatta vi spise Bygbrød – købe Mel kunde der ikke være Tale om.

Vi lod ogsaa 3 Tdr. Byg lave til Gryn hvert Aar. Vi købte aldrig Gryn udover måske en enkelt Gang til Risengrød.

Vi spiste meget Brød og megen Grød, men ikke mange Kartoffler og af Grønsager egentlig kun Kaal, det fik vi to Gange om Ugen.

Om Sommeren stod vi op Kl. 4 og om Vinteren Kl. 6-7. Vort første Maaltid bestod af stuvede Kartoffler med lidt Flæsk og Øllebrød – om Efteraaret saltede Sild i Stedet for Flæsk.

Middagsmaden var mest Mælkemad og Kaal med Flæsk eller Fisk – Sødsuppe og den Slags kendte vi slet ikke.

Om Julen fik vi Ribbensteg og Risengrød, undertiden ogsaa "Wiltbor" d.v.s. Blodsuppe af Svin eller Gaaseblod med Eddike og Flæsk i; mange elskede det, men det var en stram Ret, jeg holdt aldrig af det.

Smør kærnedede vi selv og Fedt fik vi fra Grisen.

Vi bryggede ogsaa vort Øl selv. I Januar lavede vi Gammeløl til Høsten, særlig til høhøsten, hvor det var mest varmt. Og vi avlede den Gang 30-40 Læs Hø i Damgaard.

Saa bryggede vi af en hel Tønne Malt. Bagefter klinede vi den store Øltønne, der kunne tage 300 Potter, til med Ler, da der ikke maatte komme Luft til. Det havde Skyld for at "gaa i Benene", og det var derfor mest om Aftenen efter endt Dagværk, at man drak Gammeløl. Jeg kunde ikke rigtig lide det, men mange holdt meget af det.

Vi kendte ikke noget til Juletræ, det var der ingen, der holdt paa Landet den Gang. Vi brugte heller ikke med Julekort eller Julegaver.

Der gik for øvrigt slet ikke daglig Post den Gang. To Gange ugentlig kom der til visse Tider Post fra Thisted med Breve og Aviser – Thisted Amtsavis – det var det eneste Blad heroppe den Gang, men det var ikke nær saa stort som nu, og vi var flere om at holde et Eksempplar." Pedersen følger yderst interesseret med i alt, hvad der foregaar, og man skulle tro, at den raske gamle Mand for længst havde overskredet Støvets Aar.

En 80-aarig fortæller.

Livet paa en Bondegaard i Thy
for 60—70 Aar siden.

Den 30. December fylder fhv.
Gdr. Peder Pedersen, Villerslev, 80 Aar. Han er født i Aarup
1853. Hans Fader var Sognefoged

En af Villerslev Sogns ældste, Rentier P. Pedersen, runder den 30. dec. de fire Snese. Han er født i "Damgaard" i Aarup i 1853, og efter at være bleven gift d. 17. Sept. 1880 overtog han straks Hustruens Fødegaard, "Kirkegaard" i Villerslev, der trods Krisetiden med stor Dygtighed blev drevet op til en af de bedste Gaarde i Villerslev.

Hustruen døde i 1915. Siden har han været Enkemand, og han bor fremdeles i sit gamle Hjem hos en Søn og Svigerdatter, hvem han overdrog Gaarden for nogle Aar siden. 7 andre Børn bor rundt i Thy, alle i gode Stillinger.

P. Pedersen har gennem Aarene haft en Mængde Tillidshverv, bl.a. siddet i Sogneraadet i 12 Aar, deraf 4 som Formand, været Hjælpekasseformand i 8 Aar, Formand for Sparekassen i 50 Aar, og m.a.

Også udenfor sit Sogn er han Kendt i vide Kredse som Modtager til Holstebro Svineslagteri i 37 Aar med Hørdum som Modtagerstation. Før Bilerne kom, var det store Dage for Byens Handlende, naar Per tog imod Svin. Det var om Torsdagen og kaldtes populært Pers dag. Mange Dage var der op mod et halvt Hundrede Befordringer på Rad, og de fleste af dem gjorde jo altid en lille Handel i Byen. At det har været et større Foretagende viser, at han i Gennemsnit aarligt har modtaget ca. 2600 Svin, et enkelt Aar udbetalt 288.000 Kr. foruden stor Omsætning på Pattegrise. Igennem sin kommunale saavel som sin Handelsvirksomhed har han altid vist Forstaaelse overfor sine Medborgere. Ikke mindst overfor Smaakaarsfolk har han været lydhør og forstaaende, og mange er hjulpet over økonomiske Vanskeligheder, naar det kneb med Penge til Smågrise, eller de ønskede Forskud.

P: Pedersen har aldrig været syg, naar undtages et mindre Biluheld for nogle Aar siden, og trods sine 80 Aar modtager han endnu hver Ugedag Svin paa Stationen. Politisk set har han alle Dage været en solid Venstremand, og han har holdt Thisted Amts Tidende i et halvt Hundrede Aar. Vi og sikkert mange andre ønsker Fødselsdagsbarnet Lykke og godt Helbred endnu i mange Aar